

Nr 60.

Ankom till riksdagens kansli den 24 april 1931 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om tillägg till 54 § lagen den 23 oktober 1891 (nr 68) angående väghållningsbesvärets utgörande på landet jämte en i ämnet väckt motion.

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 13 februari 1931 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 88, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen antaga följande förslag till

Lag

om tillägg till 54 § lagen den 23 oktober 1891 (nr 68) angående väghållningsbesvärets utgörande på landet.

Härigenom förordnas, att till 54 § lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet, vilket lagrum ändrats genom lag den 20 juni 1905 (nr 34 sid. 1), skola fogas ett femte, ett sjätte och ett sjunde stycke, så lydande:

Ledamot av vägstyrelse ävensom revisor äga för deltagande i sammanträde eller förrättning i väghållningsdistriktets angelägenhet ur vägkassan åtnjuta gottgörelse i form av dagarvode med skäligt belopp, som av vägstämman bestämmes. Arvodet må icke sättas högre än till tolv kronor för sammanträdes- eller förrättningsdag. Vid resa för sammanträde eller förrättning, som nu sagts, utgår ur vägkassan enligt av vägstämman fastställda grunder tillika rese- och traktamentsersättning med högst vad som på grund av allmänna resereglementet utgår till vägingenjör. För dag, då dagarvode åtnjutes, må likväl ej beräknas traktamentsersättning.

Jämte gottgörelse, som avses i femte stycket, samt ersättning för kostnader för skrivmaterialier, postporton och dylika utgifter, som för väghållningsdistriktets räkning påkallas vid uppdragets fullgörande, må efter vägstämmans bestämmande för med uppdraget förenat besvär utgå årsarvode till sådan ledamot av vägstyrelsen, som utsetts till ordförande, sekreterare, räkenskapsförare, kassaförvaltare eller innehavare av annan motsvarande befattning inom styrelsen, så ock till revisor. Arvodet skall till beloppet bestämmas för ett år i sänder och må icke överstiga vad på grund av göro-

målens omfattning och art kan anses skäligt, ej heller bestämmas med hänsyn till den inkomst av tjänst, yrke eller näring, som uppdragets innehavare genom dess fullgörande går förlustig. Ersättningen för kostnader för skrivmaterialier, postporton och dylika utgifter må bestämmas att utgå med visst belopp för år, vilket belopp icke må överstiga vad skäligt är med hänsyn till beräkneliga utgifter av nämnda art.

För att vinna bindande kraft skall vägstämmas beslut angående arvode, varom i sjätte stycket förmäles, underställas Konungens befallningshavandes prövning, därvid Konungens befallningshavande, såframt det beslutade beloppet överstiger vad som kan anses skäligt, äger fastställa arvodet att utgå med visst lägre belopp.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1932. Vägstämma skall dock under år 1931 enligt denna lag bestämma dagarvodes belopp samt grunder för beräkning av rese- och traktamentsersättning. Fattar vägstämma under år 1931 beslut om årsarvode, skall i fråga om beslutet gälla vad i sjätte och sjunde styckena sägs.

Motion.

I samband med denna proposition har utskottet till behandling förehäft en inom andra kammaren i anledning av propositionen väckt till utskottet hänvisad motion, nr 365, däri herr *Hage* hemställt, att riksdagen ville för sin del besluta, att det av Kungl. Maj:t föreslagna tillägget till 54 § lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet måtte erhålla följande ändrade lydelse:

Ledamot av vägstyrelse ävensom revisor äga för deltagande i sammanträde eller förrättning i väghållningsdistriktets angelägenhet ur vägkassan åtnjuta gottgörelse i form av dagarvode med tolv kronor för sammanträdes- eller förrättningsdag. Vid resa för sammanträde eller förrättning, som nu sagts, utgår ur vägkassan tillika rese- och traktamentsersättning med belopp, som på grund av allmänna resereglementet utgår till vägingenjör. För dag, då arvode åtnjutes, må likväl ej beräknas traktamentsersättning.

Jämte —————

————— nämnda ort.

För att —————

————— lägre belopp.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget, tillåter sig utskottet att, i den mån redogörelse för desamma ej lämnas här nedan, hänvisa till de vid propositionen fogade protokollen; och får utskottet i fråga om vad motionären anfört till sitt stöd för sitt yrkande hänvisa till motionen.

*Undersökning
av riksdagens
1929 samlade
revisorers och
1930 års
riksdags-
skrivelse.*

Riksdagens 1929 samlade revisorer upptogo till granskning frågan om vägdistriktens förvaltningskostnader, och 1930 års riksdag gjorde i anledning av revisorernas uttalanden i skrivelse till Kungl. Maj:t (nr 175) framställning rörande åtgärder för vinnande av större ordning och enhetlighet i fråga om sagda förvaltningskostnader. Riksdagen anförde därvid, bland annat, att

riksdagen funnit vad revisorerna anfört beträffande saknaden av enhetliga grunder för bestämmande av arvoden och övriga ersättningar inom vägstyrelserna vara värt beaktande. Enligt riksdagens mening borde åtgärder snarast vidtagas för vinnande av bättre ordning i fråga om vägdistriktens förvaltningskostnader. Riksdagen ansåge, att förevarande frågor borde utan samband med den påbörjade utredningen rörande ny väglagstiftning bliva föremål för Kungl. Maj:ts övervägande.

1929 års vägsakkunniga erhöilo härefter i uppdrag att verkställa utredning och avgiva förslag i förevarande avseende, varmed de sakkunniga den 12 augusti 1930 till Kungl. Maj:t inkommo. Beträffande behovet av normerande bestämmelser i fråga om arvoden och övriga ersättningar till vägstyrelseledamöter och vägdistriktens revisorer delade visserligen de sakkunniga statsrevisorernas åsikt men funno icke tillräckligt starka skäl föreligga för att i avvaktan på tillkomsten av den nya väglagen nu införa dylika bestämmelser i gällande väglag. Vad angår rese- och traktamentsersättning förordade de sakkunniga en provisorisk lösning genom införande av bestämmelser härom i de av Kungl. Maj:t utfärdade anvisningarna rörande beräkningen av de till vägdistrikt utgående bidragen till vägunderhåll och vinterväghållning. Alternativt framlade emellertid de sakkunniga förslag till bestämmelser i nu förevarande avseende avsedda att införas i den nu gällande väglagen.

1929 års vägsakkunnigas förslag.

I de över de vägsakkunnigas utlåtande och förslag från myndigheter m. fl. inhämtade yttrandena har behovet av normerande bestämmelser på ifrågasvarande område allmänt erkänts, men många olika meningar hava framförts om det innehåll och den karaktär, som de erforderliga bestämmelserna borde erhålla, samt om den lämpliga tidpunkten för frågans lösning. I de flesta yttrandena har emellertid förordats en fullständig lösning av frågan redan nu.

Yttranden av myndigheter m. fl.

Innebörden av det inom kommunikationsdepartementet utarbetade lagförslaget torde framgå av departementschefens anförande till statsrådsprotokollet den 23 mars 1931, vilket i här intagna delar är av följande lydelse.

Departementschefen.

»De anmärkningar och erinringar, som av statsrevisorerna framställts beträffande vägdistriktens förvaltningskostnader, äro otvivelaktigt värda beaktande. Hithörande spørsmål torde också, såsom jag i årets statsverksproposition under vederbörlig anslagpunkt antytt, komma att upptagas till behandling i samband med den nu pågående utredningen rörande ny väglagstiftning. Då emellertid föreliggande brister i omförmälda hänseende äro sådana, att rättelse synes böra komma till stånd snarast möjligt, har jag ansett skäl föreligga att, utan avvaktan på slutförandet av berörda utredning, redan nu framlägga förslag i syfte att avhjälpa de mest påfallande olägenheterna. Till dessa måste i första hand räknas saknaden av normerande bestämmelser angående arvoden och övriga ersättningar. De vägsakkunniga, som vitsordat behovet av dylika bestämmelser, hava, såsom av den lämnade redogörelsen inhämtas, i första hand föreslagit en provisorisk lösning av frågan och i sådant avseende förordat utfärdande i administrativ väg av vissa föreskrifter. Emellertid hava de sakkunniga, för den händelse den av dem förordade provisoriska lösningen icke skulle anses tillfyllest, uppgjort ett utkast till bestämmelser, avsedda att införas i väglagen.

I likhet med många av de över de sakkunnigas förslag hörda myndigheterna anser jag, att en tillfredsställande lösning icke kan ernås annat än genom nya bestämmelserns intagande i väglagen. Förslag till sådana bestämmelser, vilka tänkts fogade såsom tillägg till lagens 54 §, har utarbetats inom kommunikationsdepartementet. Såsom i det följande närmare skall omnämnas, böra emellertid de föreslagna lagbestämmelserna, som avse arvoden och övriga ersättningar till ledamot av vägstyrelse och till revisor, tillika kompletteras med vissa administrativa föreskrifter. Sådana föreskrifter synas böra meddelas bland annat i syfte att det på åtskilliga håll tillämpade men i regel obehörliga och kostsamma förfaringssättet att för vägbyggnadsföretag utse särskild arbetsdirektion må begränsas till sådana undantagsfall, där särskilda förhållanden kunna påkalla en dylik anordning, samt att i varje fall förhindra statsbidrags utgående till oskäligt höga ersättningar åt sådana direktioner. Vidare torde i den för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen gällande instruktionen böra intagas föreskrift, varigenom styrelsen ålägges att delgiva vederbörande vägstämman anmärkningar och erinringar, framkomna vid den årliga statliga granskning av vägdistriktens räkenskaper, som utgör förutsättning för statsbidrags erhållande.

Vad statsrevisorerna anmärkt rörande bristande fullständighet och reda i fråga om förändret av vägdistriktens räkenskaper har jag på skäl, som av de sakkunniga anförts, funnit icke för närvarande böra föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Det inom departementet utarbetade lagförslaget överensstämmer till sin innebörd i vissa väsentliga delar med förenämnda av de sakkunniga alternativt framlagda utkast. Så är i första hand förhållandet i fråga om årsarvoden. Detsamma gäller även rörande ersättning för kostnader för skrivmaterialier, postporton och dylika utgifter. Vad däremot angår traktaments- och reseersättning hava åtskilliga ändringar företagits i de sakkunnigas förslag. Den mest betydelsefulla avvikelser är att det överlåtits åt vägstämman att inom en viss maximigräns fastställa den beräkningsgrund, enligt vilken ersättning skall utgå. Den i departementsförslaget angivna grund, enligt vilken ersättning högst må utgå, ansluter sig i huvudsakliga delar till den norm, som enligt de sakkunnigas förslag obligatoriskt skulle tillämpas.

Det synes mig kunna förväntas, att kravet på större ordning och enhetlighet i fråga om vägdistriktens förvaltningskostnader genom förslagets genomförande skall bli väsentligen tillgodosett. Häruti torde förslagets största betydelse vara att söka. Huruvida tillika någon avsevärd minskning av nämnda kostnaders totalsumma kommer att bli följden, är svårt att nu beräkna; i varje fall torde de avsedda bestämmelserna komma att verka tillbakahållande på en fortsatt stegring av ifrågavarande kostnader.

Jag övergår nu till en närmare redogörelse beträffande de i departementsförslaget innefattade bestämmelserna.

Förslaget innehåller såsom första bestämmelse föreskrift därom, att ledamot av vägstyrelse ävensom revisor äga för deltagande i sammanträde eller förrättning i väghållningsdistriktets angelägenhet ur vägkassan åtnjuta gottgörelse i form av dagarvode med belopp, som av vägstämman bestämmes, dock högst 12 kronor för sammanträdes- eller förrättningsdag. Då denna gottgörelse skall innefatta ersättning jämväl för under sammanträdet eller förrättningen utfört arbete synes, såsom statskontoret påpekat, uttrycket dagarvode vara att föredraga framför det av de sakkunniga föreslagna uttrycket dagtraktamente. Enligt departementsförslaget skall traktamentsersättning utgå allenast vid resa.

Ett dagarvode (dagtraktamente) av 12 kronor, som de sakkunniga föreslagit och flertalet hörda myndigheter lämnat utan erinran, överensstämmer

till beloppet med den ersättning, som utgår till landstingsman, vilken icke är bosatt å landstingets sammanträdesort, men överstiger avsevärt den ersättning av högst 5 kronor för sammanträdes- eller förrättningsdag, som får utgå till ledamot av kommunalnämnd eller annan kommunal styrelse, nämnd eller beredning. Vid denna jämförelse bör emellertid beaktas, att vägstyrelsernas uppgift är av övervägande praktisk natur och delvis har en affärsmässig prägel samt att arbetet som ledamot av vägstyrelse i allmänhet torde vara mera krävande och taga mera tid i anspråk än det arbete, som åvilar kommunala förtroendemän. För närvarande utgår också i ett avsevärt antal vägdistrikt åtskilligt högre dagarvode än 12 kronor. Att i dylika fall framtvinga en än längre gående reduktion av arvodesbeloppet än vad de sakkunniga föreslagit synes knappast vara välbetänkt. En sådan åtgärd skulle säkerligen i många fall medföra svårigheter att åt vägstyrelsen förvärva dugande ledamöter.

Aven med beaktande av vad nu anförts torde det dock vara mindre lämpligt att, på sätt de sakkunniga föreslagit, för alla fall fixera dagarvode till ett så jämförelsevis högt belopp som 12 kronor. Dagarvode med lägre belopp utgår nu i många vägdistrikt, exempelvis i trakter med billiga levnadskostnader eller där ledamotskap av vägstyrelse i det allmänna medvetandet i någon mån bevarat sin ursprungliga karaktär av oavlönad förtroendesyssla. Uppenbarligen kan det icke ligga i det allmännas intresse att påskynda utvecklingen i riktning mot en annan uppfattning härutinnan. Även andra skäl kunna åberopas mot ett bestämt dagarvode, avsett att utgå för alla fall. I detta sammanhang bör beaktas, att den tid, som åtgår för vägstyrelsernas sammanträden eller förrättningar, högst väsentligt varierar såväl inom ett och samma vägdistrikt som icke minst vägdistrikt emellan, varvid förhållandena påverkas bland annat av distriktens ojämna storlek samt vägstyrelsernas olika sätt att organisera sitt arbete, särskilt vad angår pågående vägbyggnadsföretag. Att för sammanträde eller förrättning, som tager kort tid i anspråk, arvode utgår med reducerat belopp måste anses befogat. Vidare torde det vara principiellt riktigt, att vägstyrelseledamot, som är bosatt å sammanträdesorten, erhåller reducerat arvode. Emellertid läser en bestämmelse härom få ganska ringa ekonomisk betydelse.

Då, såsom av det sagda framgår, de på frågan om arvodets storlek inverkande omständigheterna gestalta sig mycket olika inom skilda vägdistrikt, synes det mest ändamålsenligt att, i enlighet med vad några av de hörda myndigheterna föreslagit, överlåta åt vederbörande vägstämman att med iakttagande av en i lagen angiven övre gräns och med hänsyn tagen till de lokala förhållandena bestämma de arvoden, som för skilda fall skola utgå. Med ett lagstadgande av denna innebörd kommer också hänsyn att tagas till den från en del håll mot de sakkunnigas förslag framställda anmärkningen, att detsammas genomförande skulle på det hela taget medföra en ökning av vägdistriktens förvaltningskostnader. Den nu ifrågasatta föreskriften står därjämte i bättre överensstämmelse med motsvarande stadganden i kommunallagarna.

Enligt departementsförslaget skola ledamot av vägstyrelse samt revisor vid resa för sammanträde eller förrättning i vägdistriktets angelägenhet åtnjuta rese- och traktamentsersättning jämlikt av vägstämman fastställda grunder, dock med högst vad som på grund av allmänna resereglementet utgår till vägingenjör, d. v. s. enligt klass II C i nämnda reglemente. Den föreslagna formuleringen ansluter sig till avfattningen av motsvarande bestämmelse i 146 § taxeringsförordningen, enligt vilket författningsrum av kommunvalda ledamöter i vissa nämnder äga åtnjuta reseersättning med högst vad som på grund av allmänna resereglementet utgår till nämndeman. Samma

skäl, som åberopats för att i fråga om dagarvode överlåta beslutanderätten inom viss gräns till vägstämman, gälla även med avseende å rese- och traktementsersättning. Då enligt klass II C i resereglementet dagtraktamente utgår med 12 kronor, kommer i förevarande fall högsta tillåtna dagtraktamente att till beloppet sammanfalla med högsta tillåtna dagarvode. I överensstämmelse med vad som gäller enligt kungörelsen den 29 augusti 1921 med vissa bestämmelser angående kommittéer, bör för dag, då dagarvode åtnjutes, självfallet icke få beräknas jämväl traktementsersättning. Bestämmelsen om traktementsersättning kommer alltså att få sin betydelse vid sådan resa, som måste försiggå å dag eller natt före eller efter sammanträdes- eller förrättningsdag. Det föreslagna stadgandet om ersättning vid resa för sammanträde eller förrättning i vägdistriktets angelägenhet bör tolkas så, att det medgiver ersättning för praktiskt taget alla resor i vägdistriktets ärenden. Att i lag närmare än som föreslagits angiva, i vilka fall ersättning må utgå, skulle med hänsyn till arten av vägstyrelsernas arbete stöta på stora svårigheter. Missbruk av den vägstyrelseledamöterna tillkommande vidsträckt rätten att mot ersättning företaga resor bör givetvis föranleda anmärkning såväl av revisorerna som vid den statliga räkenskapsgranskningen.

Med den åt departementsförslaget givna avfattningen, vilken lämnar öppet för vägstämman att vid fastställande av grunder för rese- och traktementsersättning följa allmänna resereglementets bestämmelser, hava vissa av de mot de sakkunnigas förslag framställda detaljanmärkningarna blivit beaktade. Detta gäller t. ex. anmärkningen mot de sakkunnigas förslag att reseersättning skulle utgå allenast om resans längd överstege 5 kilometer, en anmärkning som icke torde sakna berättigande. Emellertid har med departementsförslaget ingalunda avsetts att anvisa allmänna resereglementets bestämmelser oförändrade såsom de i förevarande fall alltid lämpligaste. I flera avseenden torde inskränkande föreskrifter kunna ifrågasättas; jag vill i detta sammanhang särskilt fästa uppmärksamheten på vad de sakkunniga föreslagit om ersättning vid färd med egen automobil eller annat eget fortskaffningsmedel.

Departementsförslagets bestämmelser om årsarvode överensstämma, såsom förut nämnts, med de sakkunnigas förslag i denna del. Till skillnad från det i departementsförslagets första stycke använda uttrycket dagarvode har det av de sakkunniga föreslagna arvudet, avsett som årsarvode, jämväl erhållit denna benämning. Såsom en konsekvens härav har vidtagits sådan ändring i formuleringen, att sistnämnda arvode skall bestämmas för ett år i sänder och icke, såsom de sakkunniga föreslagit, för högst ett år i sänder. Såsom inhämtas av de över de sakkunnigas förslag avgivna yttrandena har från flera håll uttalats den meningen, att beslut om årsarvode bör avse längre tid än ett år eller att, såsom enligt kommunallagarna gäller, fastställelse icke skall erfordras, där beslutet innefattar allenast förnyande av dylikt för nästföregående år fattat, lagligen gällande beslut. Emellertid bör härvid framhållas, att medan t. ex. en kommunalnämndsordförandes arbetsbörda i allmänhet är tämligen konstant år från år, ett motsatt förhållande ofta gäller beträffande en vägstyrelseordförandes. Hans arbetsbörda är i högsta grad beroende på, huruvida och i vilken omfattning ny- eller ombyggnadsföretag inom distriktet pågå, och härutinnan växla förhållandena år från år. Årsarvudet bör nämligen avse ersättning jämväl för arbete, som hänför sig till sådana företag. Då det alltså är förenat med svårighet att för en längre tid bestämma ett i förhållande till arbetet skäligt arvode, bör enligt min mening beslut i arvodesfrågan fattas årligen och varje sådant beslut bliva föremål för underställning.

I anslutning till vad jag nu och jämväl inledningsvis anfört vill jag här be-

träffande särskilda arbetsdirektioner för vägbyggnadsföretag framhålla följande. Dylika direktioner, vilkas ledamöter för sitt arbete erhålla särskild ersättning i en eller annan form, förekomma för närvarande icke sällan. I allmänhet medför en sådan organisation onödiga kostnader. Jämväl må påpekas, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i sitt utlåtande givit uttryck för den mening, att genom en dylik organisation kontrollen av förvaltningskostnaderna försvåras. Endast i undantagsfall torde förhållandena vara sådana, att tillsättande av särskild arbetsdirektion är lämpligt och befogat. Till förhindrande av oskäligt hög ersättning till ledamöter av dylika direktioner i de särskilda fall, då sådana alltjämt ifrågakomma, torde i kungörelsen den 16 maj 1930 angående statsbidrag till allmänna vägars byggande m. m. böra intagas en bestämmelse av innehåll, att i kostnaden för i nämnda författning avsett arbete ersättning till arbetsdirektion må inräknas allenast under förutsättning att länsstyrelsen efter gjord framställning funnit sådan direktion behöfelig och även i dylikt fall endast med belopp, som länsstyrelsen fastställt. Ett sådant stadgande torde för här avsett ändamål vara tillfyllest. Att i väglagen intaga bestämmelser om ersättning till arbetsdirektioner torde däremot icke vara nödigt eller i och för sig lämpligt.

Såsom av det förut sagda framgår, kommer enligt vad här avsetts årsarvode till ledamot av vägstyrelse i regel att innefatta ersättning jämväl för befattning med ny- eller ombyggnadsföretag. Gällande bestämmelser medgiva icke att arvode, i vad det utgör ersättning av sistnämnda art, lägges till grund för statsbidrag av underhållsmedel. Dessa bestämmelser föranleda alltså, att en uppdelning av arvodet i bokföringen äger rum på byggnads- och underhållskonton, en åtgärd som sålunda enligt vad jag förutsatt skulle komma att påkallas i ökad omfattning. Härav torde dock någon olägenhet icke behöva uppkomma, då det givetvis icke lär erfordras någon fördelning efter detaljerat utförda beräkningar. Ett mera summariskt förfarande synes så mycket hellre vara befogat, som statsbidragen till byggnads- och till underhållsarbeten utgå efter procenttal, vilka, där de ej helt sammanfalla, föga skilja sig från varandra.

Det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, statskontoret och riksräkningsverket framförda förslaget, att beslut om årsarvode skall underställas prövning av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i stället för av länsstyrelsen, kan jag icke biträda. Visserligen skulle därigenom ernås, att fullt enhetliga normer tillämpades vid utmätande av årsarvoden, men en dylik enhetlighet skulle lätt kunna leda till schablonmässighet. Såsom på arvodets storlek inverkan omständigheter har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framhållit väglängden, underhållskostnaden, fyrktalet samt vägarbetenas — i fråga om såväl byggnad som underhåll — utförande på entreprenad eller annorledes. Emellertid har häremot från flera håll anmärkts, att underhållskostnaden icke lämpar sig som beräkningsgrund i förevarande hänseende. Överhuvudtaget torde man vid bestämmande av nu ifrågakomna arvoden icke kunna utesluta taga hänsyn till vissa generellt angivna faktorer av det slag, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen avsett. För att i varje fall kunna utmäta ett väl avpassat arvode erfordras även kännedom om de särskilda lokala förhållandena. Länsstyrelsen, som utövar tillsyn över vägväsendet, besitter eller kan genom den hos styrelsen tjänstgörande vägingenjören lätt förskaffa sig en ganska god kännedom om den arbetsbörda, som åvilar de olika vägstyrelserna inom länet. Med hänsyn därjämte till länsstyrelsens kännedom om de lokala förhållandena i övrigt vill jag förorda, att prövningen av arvodesbeslut påläggas länsstyrelsen. Ett ytterligare skäl härför är att länsstyrelsen har motsvarande uppgift beträffande beslut om arvode åt ledamöter i kommunala styrelser, nämnder och beredningar.

På sina håll synes den föreslagna bestämmelsen angående länsstyrelsens prövningsrätt hava tolkats så, att länsstyrelsen skulle, såsom enligt kommunallagarna i motsvarande fall gäller, endast äga att antingen oförändrat fastställa eller ogilla vägstämmans beslut om arvode. Denna tolkning är emellertid felaktig. Förslaget avser att giva länsstyrelsen rätt att, eventuellt med frångående av vägstämmans beslut, fastställa arvodet till det belopp länsstyrelsen anser skäligt, varigenom ärendets återförvisning till vägstämman icke skulle behöva förekomma. En dylik vidsträckt befogenhet för länsstyrelsen måste anses väl motiverad med hänsyn tagen till att alldeles övervägande del av den utgift, varom här är fråga, bestrides med statsmedel. Emellertid torde man kunna räkna med att vägstämmornas beslut i de flesta fall skola bli sådana, att de kunna av länsstyrelsen oförändrade fastställas. Redan möjligheten av korrigerings är ägnad att vid besluts fattande öva en återhållande inverkan å vägstämman. Den föreslagna bestämmelsens avfattning ansluter sig till den formulering, som i kommunallagarna använts rörande sådana beslut av den kommunala representationen, som skola underställas Konungens prövning och fastställelse.

Vad slutligen angår ersättning för kostnader för skrivmaterialier, postporton och dylika utgifter har, såsom svenska landskommunernas förbund föreslagit, till de sakkunnigas förslag fogats det tillägget, att ersättningen, i fall densamma bestämmes att utgå med visst belopp, icke må överstiga vad skäligt är med hänsyn till beräkneliga utgifter av nämnda art. Tillägget har gjorts för att bringa förslaget i denna del i överensstämmelse med motsvarande stadgande i kommunallagarna. Förslaget lämnar den möjligheten öppen, att ersättningen bestämmes att utgå efter de verkliga kostnaderna. Att på sätt från några håll föreslagits göra sistnämnda tillvägagångssätt obligatoriskt finner jag icke lämpligt.

De föreslagna lagbestämmelserna torde böra träda i kraft den 1 januari 1932. För att arvoden samt rese- och traktamentsersättning från och med nämnda tidpunkt i förekommande fall må kunna utgå enligt beslut, tillkomna med iakttagande av de nya bestämmelserna, bör stadgas skyldighet för vägstämman att under år 1931 fatta dylikt beslut om dagarvodes belopp samt grunder för beräkning av rese- och traktamentsersättning ävensom föreskrift meddelas om bestämmelsernas tillämplighet jämväl å beslut, som vägstämman under år 1931 må komma att fatta om årsarvode.»

Lagrådet. Lagrådet har i sitt utlåtande över departementsförslaget uttalat, att vissa förtydliganden av lagtexten borde företagas, men i övrigt lämnat förslaget utan erinran. I det för riksdagen nu framlagda förslaget hava förtydliganden i av lagrådet anmärkta avseenden ägt rum.

Utskottet. Såsom framgår av förestående redogörelse avser det framlagda förslaget en lösning — såvitt rör grunder för bestämmande av arvoden och övriga ersättningar inom vägstyrelserna — av det utav 1929 års statsrevisorer väckta spörsmålet om åtgärder för vinnande av större ordning och enhetlighet i fråga om vägdistriktens förvaltningskostnader. Av redogörelsen framgår vidare, att under ärendets beredning behovet av normerande bestämmelser på ifrågavarande område allmänt erkänts, men att många olika meningar framförts om det innehåll, som de erforderliga bestämmelserna borde erhålla, samt om den lämpliga tidpunkten för frågans lösning. I sistnämnda avseende delar utskottet den av flertalet myndigheter och departe-

mentschefen omfattade meningen, att en lösning av densamma redan nu bör äga rum. Beträffande sättet härför biträder utskottet likaledes departementschefens uppfattning, att nya bestämmelser i ämnet böra intagas i gällande väglag och kompletterande administrativa föreskrifter utfärdas. Vidkommande innehållet av berörda lagbestämmelser hava de väsentligaste meningsskiljaktigheterna rört frågan, huruvida dagarvode samt rese- och traktamentsersättning böra utgå med i lagen angivna fasta belopp. Kungl. Maj:ts förslag innebär, att sådana arvoden och ersättningar skola utgå enligt vägstämmans bestämmande dock icke med högre belopp än som i lagen angivas. Den meningen, att beloppen borde vara fixerade, har upptagits i motionen II: 365. Enligt utskottets mening tala de starkaste skälen för Kungl. Maj:ts förslag. Enär ostridigt är, att de lokala förhållandena ifråga om arbetsböda och distanser m. m. ställa sig mycket olika inom olika vägdistrikt, torde det nämligen få anses vara lämpligt och riktigt, att vägstämman — med iakttagande av den i lagen angivna övre gränsen — får taga hänsyn till sagda förhållanden vid ifrågavarande arvoden och ersättnings bestämmande.

Då lagförslaget icke heller i övrigt föranleder någon erinran från utskottets sida, hemställer utskottet,

att riksdagen må med avslag å motionen II: 365 bifalla
Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 23 april 1931.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: Se utlåtande nr 59.
